

FORTIDSMINNEFORENINGEN

Foreningen til norske Fortidsminnesmerkers Bevaring
VESTFOLD AVDELING

Larvik kommune
Planutvalget
Feyers gate
Larvik

Tønsberg 09.09.01

Vedr. Gjestgiveriet i Nevlunghavn

Fortidsminneforeningen ber planutvalget i Larvik si nei til den planlagte rivning av Gjestgiveriet i Nevlunghavn. Plan og byggesak hevder at vi ikke har tilført saken nye opplysninger. Vi gjentar at saksbehandlingen ikke er gjort i samsvar med Plan og bygningsloven. Vi har følgende bemerkninger til Planutvalget:

Gjestgiveriet har spilt en viktig og sentral rolle i Nevlunghavns historie. Det ikke Gjestgiveriets egenverdi som uttrykk for en bestemt stil eller eventuelle sjeldenhet i håndverksmessig forstand, som er viktig. Det er bygningens miljømessige betydning, kulturhistorie og plass i folks bevissthet som gir verneverdien. Denne betydningen er ikke nødvendigvis målbar i øyeblikkets stemning, men ligger innenfor fagfeltene psykologi, etnologi og historie. Det er antikvarens oppgave å undersøke og målbare denne kunnskapen. Målsettingen med kommunal bevaringsregulering er å bevare miljøer og enkeltobjekter som synliggjør stedets utvikling og historie. Det er et mål å sikre lokalbefolkningen kontinuitet i nære omgivelser. Forankring i fortiden, er grunnleggende for menneskelig utvikling. Lovfestet i Kulturminneloven og tydelig uttrykt i rundskriv, strategiplaner og internasjonale forpliktelser.

Vi ser at tilslutning til rivning begrunnes i at Gjestgiveriet skal være gradert som "miljøverdi" i bevaringsplanen. Det hevdes i saksfremlegget at bygningen dermed ikke har bevaringsverdi. Riksantikvaren påpeker at gradering bare skal knyttes til virkemidlene som skal benyttes i vernet, ikke til selve verneverdien. Juridisk finnes det bare to grader av vern. Fredning og bevaringsregulering. Kommunen har ansvaret for å håndheve bevaringsregulering. Bevaring av bygninger og sammenhenger som skaper lokal tilhørighet og kontinuitet er en av de viktigste begrunnelsene for en verneplan. Stedsidentitet er en grunnleggende verdi i et samfunn i stor endring. For folk rundt i landet er Gjestgiveriet selve symbolet på Nevlunghavn. Det er trist om Nevlunghavn må miste sin viktigste enkeltbygning før Larvik innser hvilken verdi bygningen representerer.

Det hevdes at bygningen ikke er slik den var opprinnelig. Derfor har den ingen verdi. Svært få gamle bygninger fremstår opprinnelig. Påbygninger og endringer kan ha stor verneverdi i seg selv. Gjestgiveriet fikk sin form i 1930-årene. Det er 1920-30-årenes ferie og gjestgiverikultur som speiles i Gjestgiveriet slik vi ser det idag. Nevlunghavns bidrag til denne delen av vår kulturhistorie er ikke ubetydelig. Diktere som Wildenvey, malere og artister har udødeliggjort denne delen av Nevlunghavns historie. Gjestgiveriet var kjernen i denne kulturen.

Miljøverdien er hovedbegrunnelsen for Gjestgiveriets verneverdi. Miljøverdien er sterk fordi den forteller om umisteligheten i helheten. De siste 25 årene har miljøverdien blitt tillagt økende betydning. Miljøverdien alene har i tilfeller vært den eneste begrunnelse for fredning. Gjestgiveriets plassering i det Nevlunghavnske stedsbilde er så sentral at Nevlunghavn aldri

vil bli det samme uten Gjestgiveriet. Nevlunghavn er en svært verdifull og viktig del av vår kystkultur.

Larvik kommune mener Gjestgiveriet kan rives uten omregulering. Norex Group har dårlig tid sier sjefen for plan og byggesak. I 1988 nektet Miljøverndepartementet på prinsipielt grunnlag Lillehammer kommune å rive en bygning regulert til bevaring. Lillehammer kommune hevdet at bygningen kunne rives uten omregulering fordi den var klassifisert med "lavere" grad. Departementet påpekte at alle bygninger som merkes på kartet med skravering inngår i planen og er likestilt regulert til bevaring. Med unntak av bakbygningen er Gjestgiveriet skravert slik og inngår selvfølgelig i planen. Departementet påpeker også at bruksendring kombinert med rivning ubetinget forutsetter omregulering. Endring fra gjestgiveri til fritidsleiligheter er en vesentlig bruksendring. Reguleringsformålet "bevaring" er meningsløst om det rives. Derfor er Larvik kommunes innstilling i saken på tvers av den loven kommunen er satt til å håndheve.

Det hevdes i en tilstandsrapport fra en takstmann at Gjestgiveriet har en setning på 10cm, råteskader i bjelkelaget mot krypkjeller, dårlig elektrisk anlegg etc. Dette har Gjestgiveriet felles med svært mange bevaringsregulerte bygninger. Det tilfredsstillende ikke lovens krav til rivning i bevaringsregulert område. Miljøverndepartementet har fastslått at bare totalskade etter brann o.l. gir grunnlag for rivning i et bevaringsområde.

Det finnes ingen brevveksling mellom Fylkeskommunen og Larvik kommune i saken. Fylkeskommunen har ikke fått saken oversendt til uttalelse slik loven forutsetter. Vestfold fylkeskommune har derimot sendt et brev til Fortidsminneforeningen hvor det begrunnes hvorfor daværende saksbehandler mente han ville gå inn for rivning. Saksbehandlerens konklusjon bygget imidlertid på den lovforståelsen departementet tilbakeviste i 1988. Denne feilslutningen har forplantet seg videre til Larvik kommune. Dette brevet er imidlertid ingen saksbehandling. Det er en klar saksbehandlingsfeil at kommunen ikke har sendt saken til Fylkeskommunen. Det er slike saksbehandlingsfeil Fylkesmannen griper fatt i. Vi tror ikke politikerne i Larvik ønsker en ny skandalesak.

Den foreslåtte nye bebyggelse har bare tilsynelatende likhet med eksisterende bebyggelse i Nevlunghavn. De arkliggende oppbyggene skyter langt frem i motsetning til de stedsegne beskjedne arker. Det foreslåtte nybygg vil fremstå med dominerende sveitserverandalignende fremskytende fløydannelser uten rot i Nevlunghavns tradisjon. Volumene vil skape en ny virkelighet som ikke fremmer kontinuitet. Nevlunghavns siluett vil endres vesentlig. Det er ikke i tråd med bevaringsplanens intensjon.

Vi ber Planutvalget avvise saken og sørge for at saken blir riktig saksbehandlet dersom den fremmes på nytt slik at demokratiske kontrollfunksjoner og rettsikkerhet blir ivaretatt. Vi ber om at dette brevet med vedlegg blir lagt ved en klagesak dersom Planutvalget vedtar administrasjonens innstilling.

Vennlig hilsen

Dyveke Bast
leder

Kopi: Riksantikvaren, Vestfold fylkeskommune
Vedlegg: Brev fra Miljøverndepartementet til Lillehammer kommune

